

SLOVAČKA

PROFIL EMITIVNOG TRŽIŠTA - IZDANJE 2021.

OPĆI PODACI O TRŽIŠTU

Uvodna napomena:

Pojavom pandemije bolesti COVID-19 tijekom prvog kvartala 2020. na globalnoj je razini došlo do iznimno snažnog poremećaja svih sfera društvenog i gospodarskog života te je turizam, u svim svojim pojavnim oblicima jedna od najsnažnije pogođenih djelatnosti, s neizvjesnim kratkoročnim i srednjoročnim perspektivama oporavka.

U takvom kontekstu, 2020. (vrlo vjerojatno i nekoliko narednih godina) donosi potpuni odmak od uobičajenih poslovnih okolnosti i obrazaca ponašanja na strani ponude i potražnje, tako da ranije ustanovljeni trendovi i prognoze temeljene na modelima izgrađenim u kontekstu stabilnih poslovnih odnosa doživljavaju korjenitu promjenu.

Imajući u vidu navedeno, standardni format profila tržišta u ovoj je godini promijenjen i prilagođen novonastalim okolnostima na način da su u odnosu na ranija izdanja redefinirana određena tematska poglavlja.

Političko uređenje

Slovačka Republika je srednjoeuropska zemlja koja se nakon osamostaljenja dana 1. siječnja 1993. uspješno uključila u strukturu EU:

- 1. svibnja 2004. postala je članicom EU
- 21. prosinca 2007. postala je članicom šengenskog prostora
- 1. siječnja 2009. ušla je u eurozonu.

Državno uređenje:

republika.

Politički sustav:

parlamentarna demokracija.

Teritorijalno-upravna podjela:

osam regija, 79 okruga, 138 gradova, 2.933 općine.

Stanovništvo prema narodnosti:

Slovaci (85,8 %), Mađari (9,7 %), Romi (1,7 %), Česi (0,8 %), Rusini (0,4 %), Ukrajinci (0,2 %), ostali i nevedeni (1,4 %).

Stanovništvo prema vjerskoj pripadnosti:

rimokatolici (62,0 %), protestanti (6,9 %), grčki katolici (4,1 %), kalvinisti (2 %), pravoslavci (0,9 %), ateisti (13 %).

Susjedne zemlje:

Republika Češka, Republika Poljska, Ukrajina, Republika Mađarska, Austrija.

Površina:

49.036 km².

Regije*:

Bratislavská regija – 659.598 stanovnika
Trnavská regija – 563.591 stanovnika
Nitrianska regija – 676.672 stanovnika
Trenčianska regija – 585.882 stanovnika
Žilinská regija – 691.368 stanovnika
Banskobistrička regija – 647.874 stanovnika
Prešovská regija – 825.022 stanovnika
Košická regija – 800.414 stanovnika.

Izvor: Ured za statistiku

Najveći gradovi

Glavni grad:

Bratislava 432.864 stanovnika.

Ostali veći gradovi:

Košice (238.757), Prešov (89.138), Žilina (80.978), Banská Bystrica (78.484), Nitra (77.048), Trnava (65.382), Trenčín (55.537), Martin (54.978).

Izvor: Ured za statistiku

Stanovništvo:

5.457.873 građana (31.12.2019.).

Prema spolu (31.12.2018.)

žene 2.789.344

muškarci 2.661.077.

Prema dobi:

0-14: 15,7 %

15-64: 68,2 %

65 i više: 16,0%

Izvor: Ured za statistiku

OPĆE KARAKTERISTIKE GOSPODARSTVA

Slovačka je mala otvorena ekonomija, ovisna o gospodarskom razvoju okolnih zemalja, prvenstveno Njemačke. Slovačko gospodarstvo skoro u potpunosti je ovisno o uvozu energetske sirovine (nafte i zemnog plina). Slovačka je značajna industrijska zemlja. Glavne indu-

strijske grane su automobilska, kemijska i strojarska industrija. Automobilska industrija najveći je potencijal slovačkog gospodarstva a ujedno je Slovačka najveći svjetski proizvođač automobila po glavi stanovnika. Oko 85% izvoza Slovačke ide u zemlje Europske unije.

Makroekonomski pokazatelji					
	2018.	2019.	2020.*	2021*	2022*
BDP, tekuće cijene (mlrd. eura)	89,6	94,2	89,6	95,7	99,9
Realni rast BDP-a (%)	3,9	2,4	-6,7	5,5	2,4
Izvoz robe (%)	5,3	1,7	-9,3	9,7	4,0
Uvoz robe (%)	4,9	2,6	-7,9	8,3	2,8
Inflacija (%)	2,5	2,7	1,9	1,1	1,9
Nezaposlenost (%)	6,5	5,8	6,8	6,8	6,2
Nezaposlenost (%)	8,1	6,5	5,8	5,7	5,6

Izvor: IMF, Eurostat, EUI. (*) procjena

Aktualno stanje BDP-a, usporedba s prethodnim godinama i prognoza za naredne godine; BDP po glavi stanovnika

Prema podacima Ministarstva financija za 2019. ukupan BDP iznosio je 94,2 milijarde eura, dok je rast BDP-a iznosio 2,4 %. Ministarstvo financija za 2020. očekuje pad BDP-a od 6,7 %, dok za 2021. predviđa rast od 5,5 %.

BDP per capita: 17.259 eura.

Postotak nezaposlenosti u 2019., aktualno stanje u 2020. i procjena trenda

Stopa nezaposlenosti u 2019. godini pala je na 5,8 %, dok u drugom kvartalu 2020. iznosila 6,6 %. Prema predviđanjima Ministarstva financija Slovačke, nezaposlenost će u 2020. godini iznositi 6,8%, te je za 2021. predviđaju 6,8%.

Prosječna plaća

Prosječna nominalna mjesečna plaća zaposlenika u 2019. godini iznosila je 1.092 eura, što je rast od 7,7% u odnosu na prethodnu godinu. Ministarstvo financija Slovačke predviđa rast nominalnih plaća u 2020. od 2,6%, u 2021. g. od 4,1% te u 2022.g od 3,9%.

Stopa inflacije

Prosječna stopa inflacije u 2019. godini bila je na razini od 2,7% zahvaljujući većim cijenama prehrambenih proizvoda. Međugodišnja inflacija u studenom 2020. iznosila je 1,5% dok Ministarstvo financija Slovačke predviđa u 2020. godini inflaciju na razini od 1,9% te u 2021. od 1,1%.

Vanjskotrgovinska bilanca

Od siječnja do rujna 2020., u odnosu na isto razdoblje prošle godine, ukupni izvoz robe bio je manji za 10,2% i dosegao je vrijednost od 53,3 milijarde eura, ukupni uvoz bio je manji za 11,9% i iznosio je 51,8 milijardi eura. Vanjskotrgovinska bilanca bila je aktivna u iznosu od 1,5 milijardi eura (za 917,4 milijuna eura više nego u istom razdoblju prošle godine).

Izvoz u države članice EU-a od siječnja do rujna 2020. bio je 10,6% niži u odnosu na isto razdoblje prošle godine i činio je 79% ukupnog izvoza. Uvoz iz država članica EU činio je 67% ukupnog uvoza i smanjio se za 10,1% na godišnjoj razini.

Izvoz u zemlje izvan EU-a od siječnja do rujna 2020. smanjio se za 8,8% u odnosu na isto razdoblje prošle godine i činio je 21% ukupnog izvoza. Uvoz iz zemalja koje nisu članice EU činio je 33% ukupnog uvoza i smanjio se za 15,4% na godišnjoj razini.

Utjecaj globalnih gospodarskih kretanja na domaćino gospodarstvo

Slovačka industrija ovisna je o automobilske industriji a slovačko gospodarstvo općenito u velikoj mjeri ovisi o inozemnoj potražnji. Pozitivan razvoj gospodarstva projicira se i na potrošnju u domaćinstvima. Otvorena slovačka ekonomija ovisi od uspjeha Europe kao cjeline. Otvorenost, kao i ovisnost cijeloga gospodarstva o malom broju industrijskih grana, čini je podložnom recesijskim utjecajima. Slovačka ekonomija je i tijekom 2019. godine nastavila s rastom, čiji je „motor“ prvenstveno izvoz i rast potrošnje domaćinstava. Već tada se prognoziralo da će narednih nekoliko godina doći to usporavanja rasta gospodarstva, jer je usporavao izvoz Slovačke zbog manje potražnje iz inozemstva.

Zbog pandemije virusa Covid 19 slovačko gospodarstvo bilježit će u 2020. pad od 6,7%. Smanjila se domaća i inozemna potražnja. Slabije je i tržište rada, nezaposlenost će narasti na 6,8%, ali će u narednim godinama padati. Pokazalo se da je otpornije nego što su pokazivale prognoze na početku godine, zbog mjera pomoći koje je država dala za očuvanje radnih mjesta odnosno za tzv. „Kurzarbeit“. To će se odraziti i na potrošnju domaćeg stanovništva, koja će se smanjiti samo umjereno. U drugoj polovini 2020. godine ekonomska aktivnost

se nešto oporavila zahvaljujući izvozno orijentiranoj industriji. Ljetna sezona pomogla je ugostiteljima i sektoru smještaja jer su Slovaci ove godine proveli odmor uglavnom u svojoj zemlji. Smanjila se i inflacija na 1,9% zbog značajnog sniženja cijena nafte zbog izostajanja globalne potražnje za mobilnosti (zbog karantene i ograničenja putovanja).

Utjecaj pandemije virusa COVID 19 na ekonomiju i društvo u 2020., očekivani utjecaj u 2021.

Pandemija koronavirusa (COVID-19) dramatično je utjecala na gospodarsku aktivnost u svijetu pa tako i u Slovačkoj. Kakve će posljedice imati, ovisi o tome koliko će trajati. Drugi val koji se pokrenuo u zadnjem kvartalu 2020. godine mogao bi ponovno izrazito usporiti ekonomsku aktivnost i povećati rast nezaposlenosti. U razdoblju 2021.-2023. očekuje se postepeno oživljavanje tržišta rada. Ali, ne očekuje se pojačano investiranje tvrtki, zbog nesigurnosti koja vlada zbog pandemije. Slovačko Ministarstvo financija unutar prognoze navelo je za naredno razdoblje dva scenarija. Prema prvom, drugi val pandemije utjecat će ne samo na slovačko gospodarstvo, već i njihove inozemne partnere, ali se nadaju da će protu epidemiološke mjere biti učinkovite te da će utjecaj pandemije u 4. kvartalu 2020. biti blaži nego u 2. kvartalu. Oživljavanje se očekuje tijekom 2021. godine. Zbog smanjenja inozemne potražnje, pretpostavlja se da će doći i do pada domaće potrošnje i investicija, pada produktivnosti i rasta štednje.

Prema drugom, više dodatnom scenariju, veliku pomoć oživljavanju slovačkog gospodarstva u narednom razdoblju može donijeti Fond obnove i razvitka EU.

Mjere povezane s drugim valom pandemije virusa Covid 19, poput policijskog sata, zatvorenih škola i ograničenog rada trgovina, negativno su utjecale na raspoložena slovačkih poduzetnika početkom studenoga 2020., posebno u uslugama, ali i u trgovini te na potrošače. Pad pokazatelja povjerenja u usluge za 17 % označava povijesno drugi najveći mjesečni pad nakon travnja 2020. godine, kada je Slovačku pogodio prvi val nove pandemije koronavirusa.

Međutim, među pet promatranih područja povjerenje u slovačko gospodarstvo blago je naraslo u industriji i građevinarstvu.

MEDIJI I OGLAŠAVANJE NA TRŽIŠTU

Prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini) po segmentima (turistički, politički, sportski...) Naklade, regionalna pokrivenost, čitanost, praćenje za medije

(podaci prema istraživanju agencije Market & Media & Lifestyle; razdoblje II. i III. kvartal 2019.)

Prikaz glavnih medija (TV, dnevni listovi, magazini) po segmentima (turistički, politički sportski).

TV

- **TV Markíza**
privatna televizija – najgledanija TV u Republici Slovačkoj, pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 39%
- **TV JOJ**
privatna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 28%
- **RTVS 1**
slovačka državna televizija – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 23%
- **TA 3**
privatna televizija (slovački CNN) – pokrivenost cijela Slovačka, gledanost 1,8 %

RADIO

- **Radio Expres**
privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka, slušanje 17%
- **Radio Slovensko 1**
slovački državni radio – pokrivenost cijela Slovačka, slušanje 15%

- **Fun radio**
privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanje 10 %
- **Radio Europa 2**
privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanje 8 %
- **Radio Vlna**
privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanje 7 %
- **Radio Jemné melódie**
privatni radio, pokrivenost cijela Slovačka slušanje 7 %
- **Radio Regina**
slovački državni radio 2, pokrivenost cijela Slovačka slušanje 5 %

TISAK

Glavni dnevni listovi:

- **Nový čas**
čitanost 14%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Plus 1 deň**
čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Pravda**
čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- **SME**
čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Šport**
čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Hospodárske noviny**
čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Korzár**
čitanost 3%, regionalni dnevnik, istočna Slovačka

GLAVNI ČASOPISI

Tjednici

- **Plus 7 dní**
čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Báječná žena**
čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Život**
tjednik, čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Nový Čas pre ženy**
tjednik, čitanost 4% pokrivenost cijela Slovačka
- **Eurotelevízia**
tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Slovenka**
tjednik, čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Trend**
ekonomski tjednik, čitanost 2%, pokrivenost cijela Slovačka

Dvotjednici

- **TV max**
čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Relax**
čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Tele plus**
čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Bratislavské noviny**
čitanost 1%

Mjesečnici

- **Zdravie**
čitanost 5%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Záhradkár**
čitanost 6%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Eva**
čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Emma**
čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Napínavé krížovky**
čitanost 4%, pokrivenost cijela Slovačka
- **Lepšie Bývanie**
čitanost 3%, pokrivenost cijela Slovačka

Specijalizirani tisak – turizam

- **GEO**
mjesečnik, naklada 20.000, pokrivenost cijela Slovačka
- **Traveler**
tromjesečnik, naklada 8.000 primjeraka, pokrivenost cijela Slovačka

Najposjećenije web stranice

- www.sme.sk
- www.aktuality.sk
- www.azet.sk/pocec.sk/
- www.zoznam.sk
- www.atlas.sk
- www.cas.sk
- www.topky.sk
- www.dennikn.sk
- www.pluska.sk
- www.etrend.sk
- www.pravda.sk
- www.hnonline.sk
- www.tvnoviny.sk
- www.netky.sk
- www.24hod.sk
- www.noniny.sk
- www.centrum.sk
- www.markiza.sk
- www.cestovanie.sk
- www.dovolenka24.sk
- www.dobrodruh.sk

PROFIL EMITIVNOGA TURISTIČKOG TRŽIŠTA

Generalni osvrt na stanje na emitivnom turističkom tržištu

Istraživanje Partners Group SK iz srpnja 2020. godine o tome kako će Slovaci provesti ljetni odmor, nagovijestilo je da će Slovaci te godine biti oprezni. Glavni zaključak bio je da na njihove odluke gdje, kako i za koliko provesti odmor, najveći utjecaj imala COVID pandemija. Prema ispitivanju izjasnili su se da će nešto više od trećine ispitanika (39%) otići će na ljetni odmor, prvenstveno u Slovačku. Većina Slovaka ići će na odmor individualno, bez usluge putničkih agencija. U odnosu na 2019. godinu, kada je gotovo polovina Slovaka planirala otići na ljetni odmor, dvije trećine u inozemstvo i više od trećine putem turističke agencije, situacija je u 2020. gotovo u potpunosti obrnuta. Dvije trećine ispitanih Slovaka (26% svih ispitanika) provest će odmor u Slovačkoj, najčešće na planinama (41%). U usporedbi s 2019. godinom, interes za ljetovanjem na vikendici znatno je narastao (33% u odnosu na 13% iz 2019.). Manji je interes za bazene i vodene parkove, kamo planira ići četvrtina ispitanika i to najčešće obitelji s djecom. Četvrtina Slovaka koji planiraju ići na odmor, ići će u inozemstvo, što je ukupno 9% svih ispitanika. Tri četvrtine ispitanika prioritetno odlazi na more. Dok je tijekom 2019. godine više od polovine turista planiralo potrošiti do 1.000 eura kako bi osigurali odmor, za ljeta 2020. gotovo polovina turista planira potrošiti samo 500 eura. Planiraju štedjeti i na troškovima tijekom samog odmora. Dok je tijekom 2019. godine otprilike trećina imala džeparac do 250 eura, u 2020. godini s nižim proračunom računalo je 45% svih ispitanika koji su planirali da će ići na odmor.

U Slovačkoj su od 1. rujna 2020. godine na crvenoj listi osim Hrvatske bile i Francuska, Španjolska, Nizozemska, Belgija i Malta, tako da su praktički putovanja Slovaka u inozemstvo na odmor početkom rujna 2020. završila.

Utjecaj pandemije virusa COVID 19 na turistički promet u 2020.

TO/TA javljale su na početku korona krize pad prodaje i storniranje aranžmana, ali u znatno manjoj mjeri nego je to bio slučaj u Češkoj. S vremenom se prodaja zaustavila, otkazivao se buking za Hrvatsku. Jedan od najvećih TO SATUR javio je da se prodaja polako počela zaustavljati već krajem veljače/početkom ožujka 2020. godine, dok je sredinom ožujka sve stalo. Slovačke agencije ljutile su

se zbog nerazumijevanja situacije kod hrvatskih partnera. Situacija je postala sve teža. Agencije otpuštaju svoje zaposlenike jer im se gomilaju troškovi. Povećava se i broj otkazivanja rezervacija, a za travanj, svibanj i lipanj se otkazuju sve rezervacije. Nadali su se da će ova situacija što prije proći jer su se bojali da ako građani ne budu imali posao i očekivane prihode da će teško kupovati ljetne aranžmane za odmor u inozemstvu. Sve je ovisilo o tome koliko dugo će biti zatvorene granice prema drugim zemljama. Slovačka se dosta kasno otvorila za putovanja i predstavnici Vlade Slovačke su apelirali na svoje građane da tijekom 2020. godine ostanu u Slovačkoj te da ne idu u inozemstvo, kako se ne bi zarazili i zarazu donijeli sa sobom u Slovačku. Cijelu situaciju u Slovačkoj može opisati izjava slovačke agencije Club Travel u medijima krajem kolovoza 2020. Trenutna situacija sa putovanjima i odmorima u inozemstvu je kritična. Prije svega radi se o strahu i strepnji od putovanja koji, nažalost, prevladavaju kod ljudi u cijelom društvu zbog epidemije koronavirusa. Mi se u turizmu trudimo i brinemo za maksimalnu sigurnost i zaštitu svojih klijenata. Trenutno su među turistima koji se ne boje putovati, popularne prvenstveno Grčka i Cipar te pilot projekt "Hrvatska avionom" jer iz Slovačke se leti na odmor u Grčku (na Rodos i Kretu), na Cipar u grčki dio i u Hrvatsku (Split). A kod autobusnog, željezničkog i auto prijevoza u inozemstvo prevladava kod Slovaka većinom Hrvatska. Usprkos epidemiji koronavirusa, većina agencijskih klijenata preferira organizirani prijevoz. Za Hrvatsku i susjedne zemlje prevladava individualni / vlastiti prijevoz automobilom. Interes za ljetovanje u inozemstvu i u kolovozu je bio nesumnjivo velik, ali zbog dezinformacija u medijima bilježili su manji interes za stvarno kupljene odmore u inozemstvu. Zbog komplikacija sa putovanjima u inozemstvo, ali i zahvaljujući bonovima za odmor, brojni Slovaci odlučili su provesti odmor u svojoj zemlji tijekom 2020. godine.

Ukupan broj stanovnika koji su tijekom 2020. otputovali na odmor

Prema službenim podacima Statističkog ureda Slovačke Republike, u sezoni 2019. građani Slovačke ostvarili su 12.053.384 putovanja u osobne svrhe te 1.850.875 službenih putovanja. 16,5% Slovaka ostvarilo je putovanja samo u inozemstvo, dok ih je 41,6% ostvarilo odmor i u Slovačkoj. Najvećom dobnom skupinom koja je putovala bili su osobe između 35-44 godine (22,8%). Ukupan broj Slovaka koji u 2019. nisu uopće putovali bio

je 1.121.781 od čega 36,1% su bili osobe starije 65 godina. Najčešći razlozi bili su financijska situacija, zdravstveni razlozi i motivacija za putovanjem.

Broj stanovnika koji su na odmor otputovali u inozemstvo / odmor proveli u vlastitoj zemlji

U inozemstvo je u 2019. godini ostvareno 4.397.799 putovanja (2.909.859 putovanja s četiri i više noćenja, a 1.487.940 putovanja s jednim do tri noćenja), dok je unutar Slovačke ostvareno 7.655.585 putovanja (2.406.178 putovanja s četiri i više noćenja, a 5.249.407 putovanja s jednim do tri noćenja).

Omjer ostvarenih putovanja vlastita zemlja-inozemstvo iznosi 63,5% : 36,5%.

Kod putovanja u vlastitoj zemlji prevladavaju kratka putovanja (68,5%). Motiv dužih i kraćih domaćih putovanja je odmor i rekreacija. Drugi najčešći motiv je posjeta rodbine i prijatelja.

Redoslijed omiljenih destinacija

Prema podacima Statističkog ureda Republike Slovačke, najposjećenija inozemna destinacija bila je Češka Republika sa udjelom 29,1%, slijedile su Hrvatska, Austrija, Italija, Njemačka, Mađarska, Turska i V. Britanija. Prosječan broj noćenja na inozemnim putovanjima bio je 6,3 dok je iznad tog prosjeka ostvareno najviše noćenja u Grčkoj (8,9) i Turskoj (8,7), slijede Hrvatska (7,8), Italija i Velika Britanija.

Omiljene destinacije u ukupnom inozemnom prometu 2019.godine

Zemlja	Dolasci	Udio u inozemnim putovanjima (%)	Noćenja	Prosječan broj noćenja
Češka Republika	1.281.302	29,1	4.923.495	3,8
Hrvatska	422.932	9,6	3.305.752	7,8
Austrija	351.360	8,0	1.554.432	4,4
Italija	294.585	6,7	2.162.127	7,3
Njemačka	248.332	5,7	1.263.928	5,1
Mađarska	239.730	5,5	801.739	3,3
Turska	202.843	4,6	1.772.298	8,7
V. Britanija	166.580	3,8	1.180.359	7,1
Španjolska	135.456	3,1	772.603	5,7
Grčka	106.193	2,4	943.961	8,9

Tijekom 2019. godine u odnosu na 2018. godinu Slovaci su više putovali u Španjolsku i Grčku, dok su Bugarska i Poljska ispale iz prvih deset omiljenih destinacija.

Slovaci su kod kratkih inozemnih putovanja najviše putovali u susjedne zemlje i to Češku Republiku, Austriju, Mađarsku i Njemačku. Prosječan broj noćenja kratkih putovanja bio je 2,3.

Omiljene destinacije kod dužih putovanja u inozemstvo (4 i više noćenja) 2019. godine

Zemlja	Dolasci	Udio u inozemnim putovanjima (%)	Noćenja	Prosječan broj noćenja
Češka Republika	500.356	17,2	3.178.732	6,4
Hrvatska	411.186	14,1	3.279.223	8,0
Italija	271.662	9,3	2.103.843	7,7
Turska	202.843	7,0	1.772.298	8,7
Austrija	169.210	5,8	1.138.331	6,7
V. Britanija	117.986	4,1	1.049.239	8,9
Njemačka	116.434	4,0	966.137	8,3
Grčka	106.193	3,6	943.961	8,9
Španjolska	102.816	3,5	690.035	6,7
Egipat	95.148	3,3	843.563	8,9

Najomiljenija inozemna destinacija kod dužih putovanja bila je Češka Republika u koju je iz Slovačke realizirano preko 500 tisuća putovanja sa prosječnim brojem noćenja od 6,4 noći. Slijedile se Hrvatska, Italija, Turska i Austrija. Prosječan broj noćenja kod dužih putovanja bio je 8,3, slično kao i prethodne godine.

Omjer između organiziranog i individualnog prometa za vodeće destinacije

Slovačka statistika nema podatak koliki je organizirani i individualni promet, ali da se zaključiti da je individualni promet puno jači jer 5 TOP destinacija putovanja Slovaka su ili okolne zemlje ili Italija i Hrvatska za koje slovački turisti odmor planiraju sami.

U „avio“ destinacijama kao npr. Bugarska, Turska, Grčka, Egipat, Tunis ili Španjolska, navedeni brojevi predstavljaju više-manje konačne brojeve slovačkih turista u spomenutim turističkim destinacijama, koji su došli organizirano.

Vrsta prijevoza koji su turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor

Slovaci prvenstveno koriste zrakoplov i automobil na svojim dužim putovanjima.

Preferencije prema vrsti prijevoza:

- zrakoplov (41,2 %)
- autobus (8,8%)
- automobil (40,1 %)
- vlak (9,5 %)

Može se pretpostaviti da je u 2020. prevladavao automobil, s obzirom da se zbog pandemije Covid 19 nije moglo putovati kao ranije te su Slovaci, ako su i otišli na odmor u inozemstvo, birali bliže destinacije, dostupne automobilom.

Koji su način organiziranja odmora / bukiranja turisti preferirali prilikom odlaska na godišnji odmor

Nema dostupnih točnih podataka vezano za način organizacije putovanja, ali procjena je da se za odlazak putem turističkih agencija odlučuje (55%) i individualno (45%) turista iz Slovačke. Za hrvatske destinacije procjenjujemo da udio bukiranja putem turističkih agencija iznosi 25%, dok individualno putuje 75% Slovaka. Odabir godišnjeg odmora putem interneta u Slovačkoj, za hrvatske destinacije i općenito, nadalje raste.

Preferencije turista s obzirom na vrstu smještaja u 2019.

- hoteli – 61,9 %
- privatni smještaj – 7,5 %
- kampovi – 0,7 %
- kod rodbine i prijatelja – nekomercijalno – 28,3%

Svake godine povećava se zanimanje za hotele više kategorije s all inclusive ponudom. Istovremeno, interes za privatni smještaj u Hrvatskoj i dalje je visok.

Razrada tržišta s obzirom na motiv putovanja

Slovaci najčešće putuju tijekom glavnog godišnjeg odmora, u trajanju od 8 do 14 dana, uglavnom u srpnju i kolovozu tijekom školskih praznika (oko 70 %). Najrašireniji i dalje ostaje „klasičan“ odmor na moru (interes za nautiku i sportske aktivnosti). Ostali motivi putovanja su opuštanje, vikend izleti u europske metropole, kulturne manifestacije, rekreacijske aktivnosti, posjet obitelji i prijateljima, shopping turizam i službena putovanja.

Glavni motivi putovanja kod dugih boravaka u inozemstvu u 2019.godini:

- rekreacija i sport – 61,0 %
- posjeta rodbine i prijatelja – 26,9%
- ture – 8,4 %
- agroturizam – 0,4 %
- wellness – 0,9 %
- kultura – 0,3 %
- sport – 0,4 %
- ostali motivi – 1,7 %

Glavni motivi putovanja kod kratkih boravaka u inozemstvu u 2019.:

- rekreacija i sport – 20,4 %
- posjeta rodbine i prijatelja – 40,9%
- ture – 21,8 %
- agroturizam – 1,6 %
- wellness – 5,7 %
- kultura – 3,9 %
- sport – 2,4 %
- ostali motivi – 3,3 %

Najviše dužih putovanja u inozemstvo ostvarili su slovački turisti s ciljem posjećivanja morskih destinacija (42,6%), gradova (9,4%), ruralnih područja (9,4%) i planina (6,1%).

Kratka putovanja imala su za cilj upoznati nove gradove (79,8%).

Izvor: Ured za statistiku

Prosječni budžet/potrošnja po putovanju

Trošak za godišnji odmor za jedan boravak prosječno iznosi od 600 do 1.000 eura po osobi.

Pregled organizatora putovanja na tržištu

Turističko tržište u Slovačkoj već je nekoliko godina stabilno, te ne dolazi do značajnih pomaka. Na tržištu posluju godinama provjereni i etablirani turoperatori i turističke agencije.

Lideri:

- Globtour Group	www.globtour.sk
- Satur Travel	www.satur.sk
- TIP Travel	www.tiptravel.sk
- Koala tours	www.koala.sk
- Hydrotour	www.hydrotour.sk
- CK Fifo	www.fifo.sk
- Turancar	www.turancar.sk
- Aeolus	www.aeolus.sk

Svi navedeni lideri (osim Hydrotoura) imaju u ponudi i Hrvatsku.

Organizatori putovanja specijalizirani za Hrvatsku:

CK Aquamarin	www.aquamarin.sk
Intermedial	www.intermedial.sk
N.I.K. Slovakia	www.nik-slovakia.sk
CK More	www.more.sk
Pegas tour	www.pegastour.sk
Ria Tour	www.riatourck.sk
Sun Travel	www.suntravel.sk
Trgoturs	www.trgoturs.sk
Ferrotour	www.ferrotour.sk
CK Atlas adria	www.atlas-adria.sk
CK Franka	www.ckfranka.sk
Vitkovice tours (TF)	www.ckvt.sk
Adriahome	www.adriahome.com

Najznačajnije online agencije:

U posljednje vrijeme sve popularnije postaju online putničke agencije. Među najvećima je Invia.sk a značajan je i Pelikan.sk koji ima niz on-line kampanja na vodećim portalima te je pokrenuo i letove na relaciji Bratislava-Split (Air Explore) u ljeto 2020 za koji se nadamo da će nastaviti i tijekom 2021. godine.

Ostali specijalisti:

nautički turizam
CK My Way, Felyma Yacht, Maxo Yachting, Yacht Travel

egzotika, ture
CK Bubo, Pax tour

programi za djecu
CK Úsmev, CK Cevarm

sportske manifestacije
Mars Sport Travel

omladinska putovanja, jezični tečajevi
CKM Travel

VIP klijentela
VIP travel

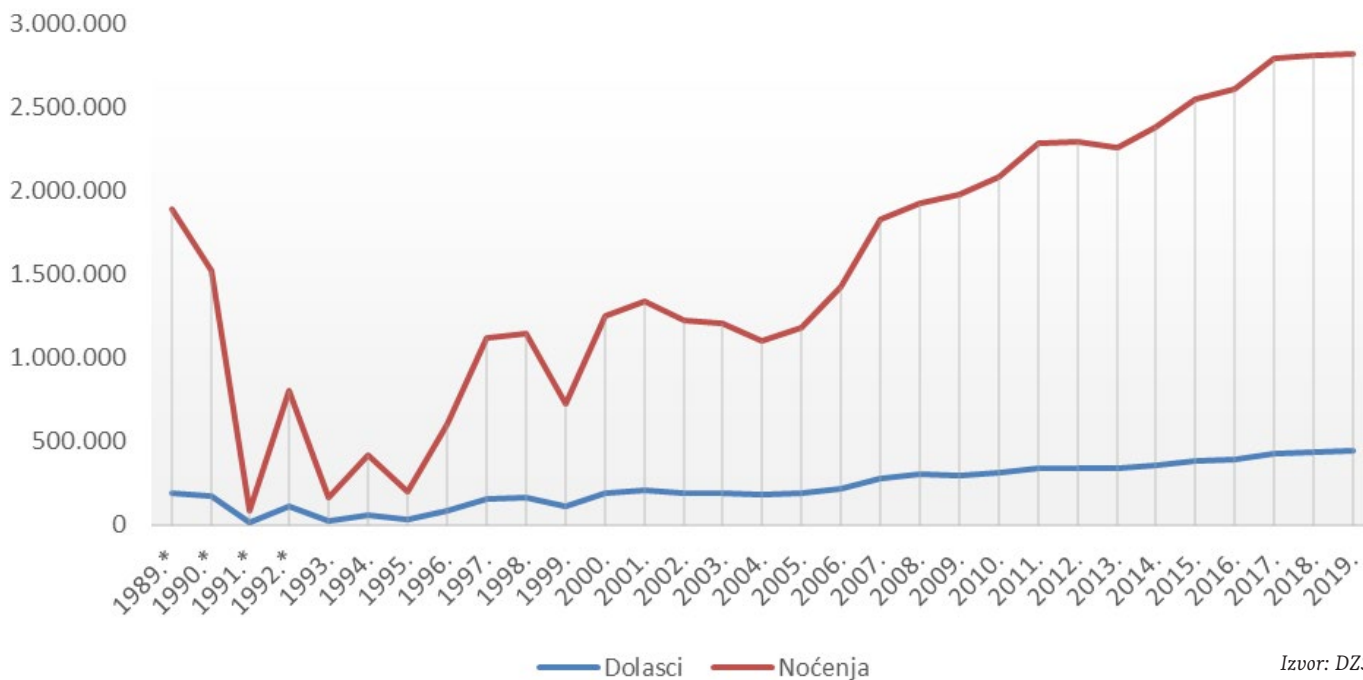
Veliko je pitanje koliko agencija će opstati nakon pandemije, te na to pitanje za sada nemamo odgovor. Sve će ovisiti koliko dugo će trajati pandemija i koliko će vrijediti ograničenja putovanja. Slovačka je primjerice u odnosu na Češku bilo puno rigoroznija i svojim građanima je ograničavala putovanja u druge zemlje maksimalno.

DOPRINOS TRŽIŠTA U UKUPNOM HRVATSKOM TURISTIČKOM REZULTATU

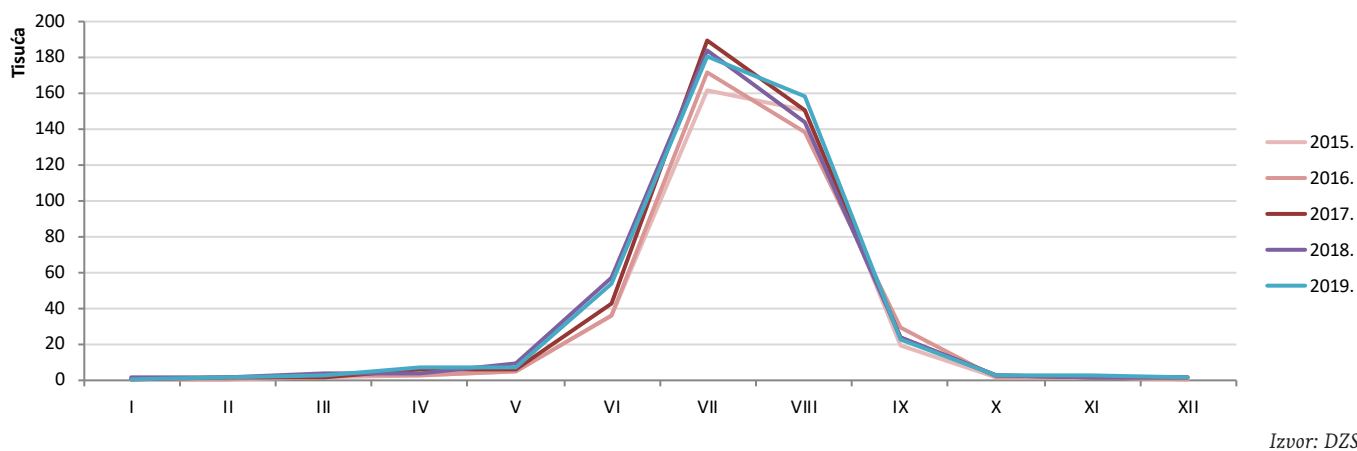
SLOVAČKA	Dolasci			Noćenja		
	apsol.	indeks	1989.=100	apsol.	indeks	1989.=100
1989.*	192.680		100	1.893.043		100
1990.*	171.349	89	89	1.524.570	81	81
1991.*	12.322	7	6	82.493	5	4
1992.*	107.755	874	56	806.176	977	43
1993.	23.327	22	12	161.472	20	9
1994.	59.048	253	31	417.948	259	22
1995.	27.071	46	14	200.228	48	11
1996.	84.000	310	44	600.000	300	32
1997.	153.930	183	80	1.119.837	187	59
1998.	161.664	105	84	1.142.600	102	60
1999.	107.629	67	56	723.090	63	38
2000.	187.344	174	97	1.249.188	173	66
2001.	202.905	108	105	1.335.005	107	71
2002.	191.176	94	99	1.223.480	92	65
2003.	187.955	98	98	1.204.963	98	64
2004.	176.294	94	91	1.100.947	91	58
2005.	184.891	105	96	1.183.499	107	63
2006.	217.986	118	113	1.428.346	121	75
2007.	280.586	129	146	1.831.655	128	97
2008.	299.318	107	155	1.927.093	105	102
2009.	292.450	98	152	1.974.402	102	104
2010.	310.031	106	161	2.084.013	106	110
2011.	335.021	108	174	2.282.066	110	121
2012.	337.429	101	175	2.294.100	101	121
2013.	337.035	100	175	2.258.279	98	119
2014.	355.000	105	184	2.382.996	106	126
2015.	380.942	107	198	2.550.018	107	135
2016.	389.698	102	202	2.605.519	102	138
2017.	425.173	109	221	2.794.329	107	148
2018.	430.882	101	224	2.813.770	101	149
2019.	439.538	102	228	2.817.452	100	149

Izvor: DZS

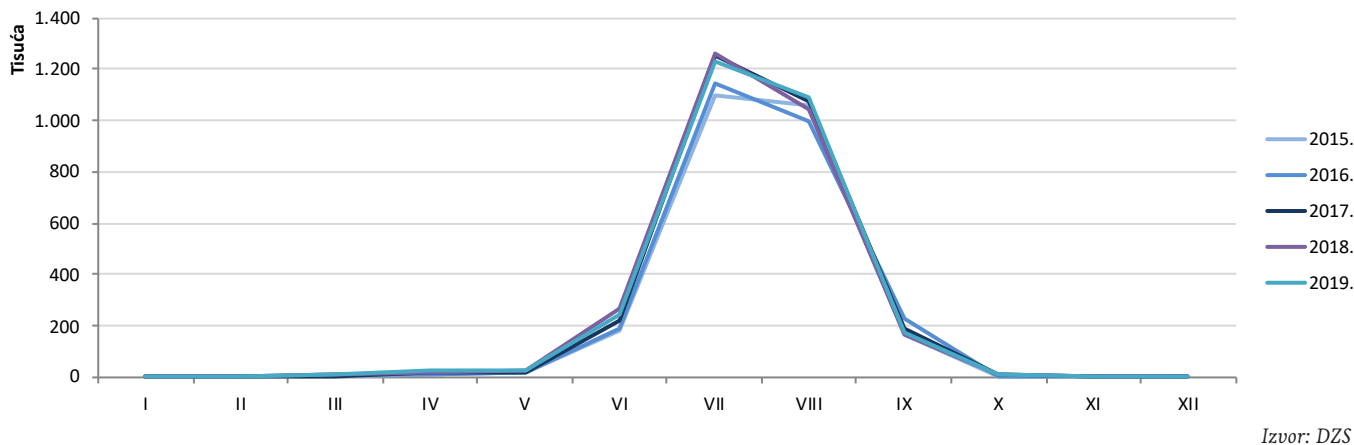
Dolasci i noćenja slovačkih turista, razdoblje 1989. - 2019.

Dolasci po mjesecima - Slovačka

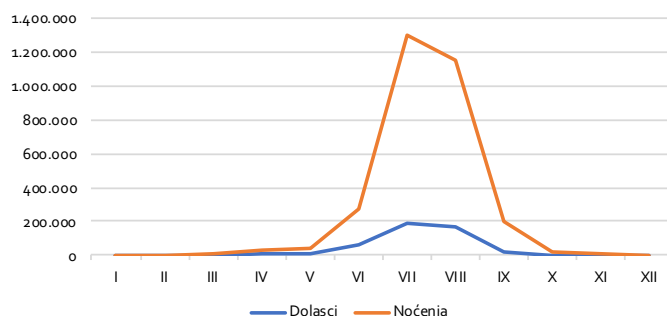

Noćenja po mjesecima - Slovačka

REZULTATI ZA 2019. PREMA SUSTAVU eVISITOR

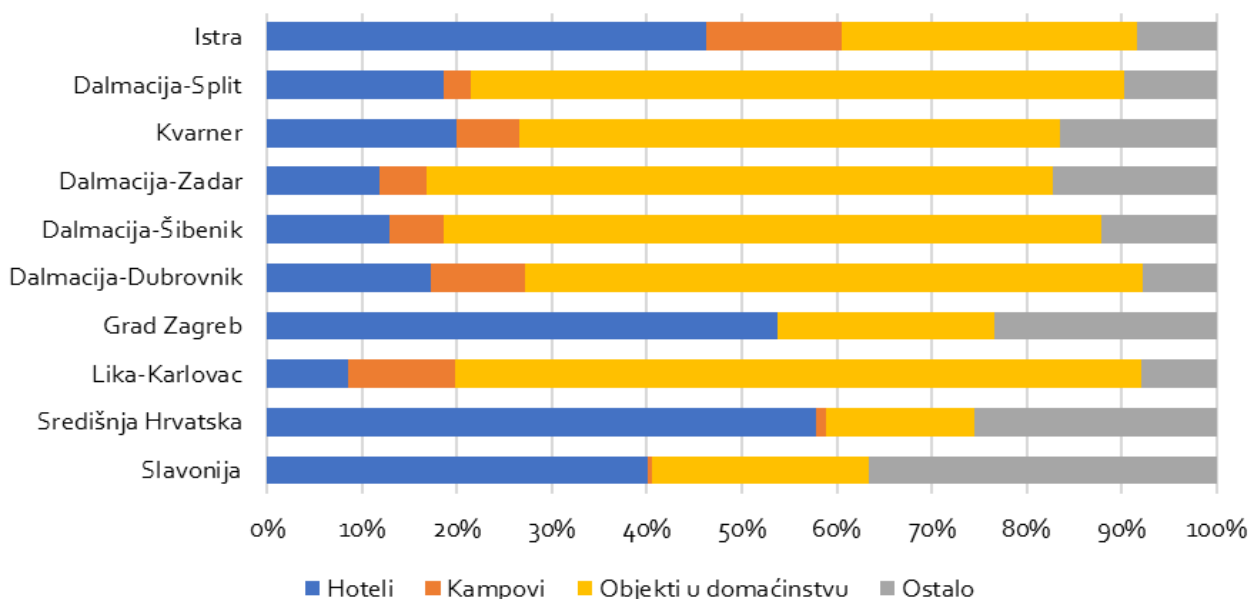
Dolasci i noćenja slovačkih turista, 2019.

Dolasci i noćenja po klasterima

	Dolasci	Noćenja
Dalmacija-Split	102.260	762.545
Dalmacija-Zadar	91.827	683.771
Kvarner	87.356	527.587
Istra	68.601	407.445
Dalmacija-Šibenik	50.894	371.087
Nautika	15.621	97.503
Lika-Karlovac	21.633	87.876
Dalmacija-Dubrovnik	9.986	69.970
Grad Zagreb	9.408	16.930
Središnja Hrvatska	5.783	9.385
Slavonija	1.354	2.432
Ukupno	464.723	3.036.531

Noćenja slovačkih turista po klasterima prema vrstama smještaja, 2019.

Top deset gradova/općina po noćenjima

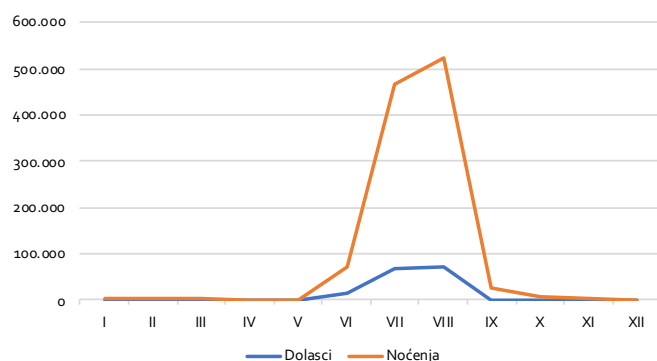
Grad općina	Noćenja
Crikvenica	121.598
Vodice	121.444
Vir	118.173
Zadar	88.852
Nin	76.758
Šibenik	75.011
Gradac	72.042
Baška Voda	71.247
Makarska	67.733
Umag	66.049

Dolasci po dobi i spolu

	muškarci	žene
0-5 godina	3,8%	3,6%
6-11 godina	4,9%	4,8%
12-17 godina	3,6%	3,8%
18-24 godina	3,0%	3,5%
25-34 godina	7,2%	7,9%
35-44 godina	12,5%	11,8%
45-54 godina	8,5%	7,1%
55-64 godina	4,8%	4,7%
> 65 godina	2,1%	2,2%

REZULTATI ZA 2020. PREMA SUSTAVU eVISITOR

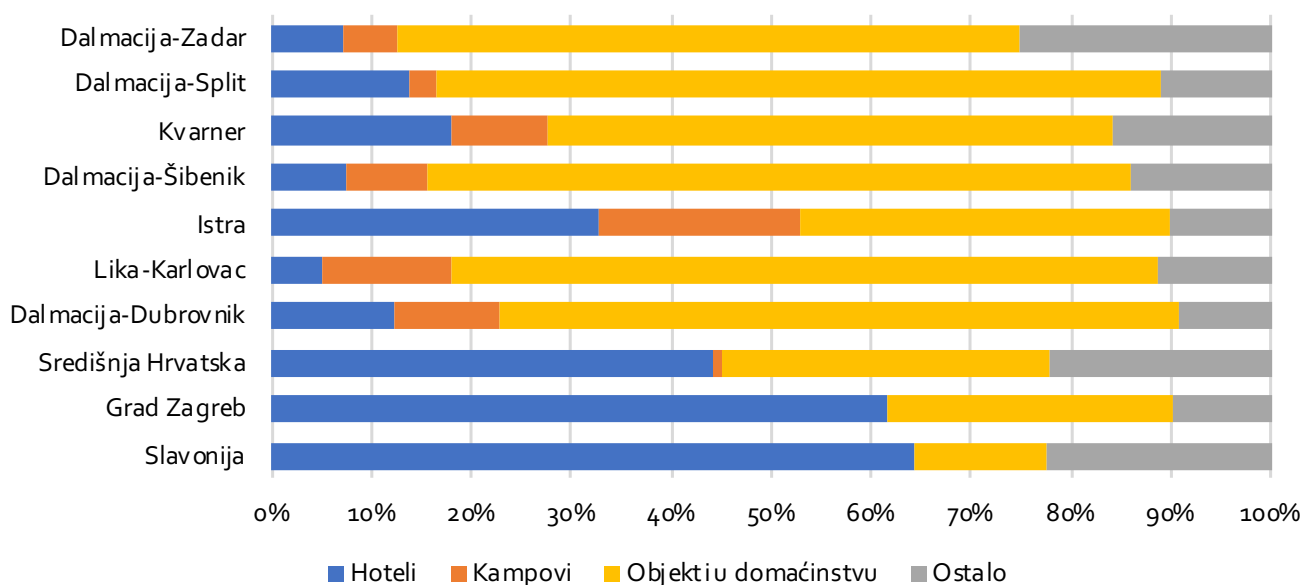
Dolasci i noćenja slovačkih turista, 2020.

Dolasci i noćenja po klasterima

	Dolasci	Noćenja
Dalmacija-Split	34.870	272.817
Dalmacija-Zadar	30.456	252.900
Kvarner	30.397	187.633
Dalmacija-Šibenik	16.602	130.245
Istra	21.094	128.409
Nautika	7.671	51.728
Dalmacija-Dubrovnik	4.722	37.995
Lika-Karlovac	7.697	36.827
Središnja Hrvatska	2.155	4.163
Grad Zagreb	2.037	3.738
Slavonija	257	677
Ukupno	157.958	1.107.132

Noćenja slovačkih turista po klasterima prema vrstama smještaja, 2020.

Top deset gradova/općina po noćenjima

Grad općina	Noćenja
Vir	49.711
Crikvenica	27.935
Zadar	27.880
Vodice	27.470
Šibenik	26.814
Podgora	26.221
Rogoznica	25.573
Tučepi	24.615
Novalja	23.446
Rovinj	23.314

Dolasci po dobi i spolu

	muškarci	žene
0-5 godina	3,7%	3,5%
6-11 godina	4,9%	4,6%
12-17 godina	3,7%	3,9%
18-24 godina	3,1%	3,9%
25-34 godina	7,8%	9,0%
35-44 godina	12,3%	11,8%
45-54 godina	9,3%	7,4%
55-64 godina	4,3%	3,8%
> 65 godina	1,6%	1,4%

TOMAS HRVATSKA 2019. - SLOVAČKA

TOMAS istraživanja primarna su kvantitativna istraživanja u okviru kojih se podaci prikupljaju osobnim intervjuom s turistima (uz korištenje strukturiranog upitnika), a provode se s ciljem identifikacije stavova i potrošnje turista u hrvatskim turističkim destinacijama. Posljednje u nizu, pod nazivom TOMAS Hrvatska 2019. po prvi je puta provedeno na području cijele zemlje, od svibnja 2019. do ožujka 2020. godine, tako da ujedno donosi rezultate obilježja putovanja i boravka turista u Hrvatskoj izvan razdoblja ljetne turističke sezone. Na takav način, istraživanje je reprezentativno za posljednju „standardnu“ turističku godinu prije pojave epidemije virusa COVID-19 te posljedične globalne društvene i gospodarske krize, s dramatičnim implikacijama na turistička putovanja u svjetskim razmjerima.

Uz domaće tržište, istraživanjem su obuhvaćena i za Hrvatsku značajnija europska tržišta – Njemačka, Slovenija, Austrija, Poljska, Italija, Češka, Ujedinjeno Kraljevstvo, Skandinavija, Mađarska, Nizozemska, Slovačka, Francuska, BiH, Švicarska, Belgija, Španjolska, Srbija, kao i odabrana daleka tržišta - SAD, Republika Koreja, Kina, Japan.

U nastavku slijede pokazatelji iz istraživanja TOMAS Hrvatska 2019. koji prikazuju set odabranih karakteristika profilom obrađenog tržišta, uz usporedbu s prosječnim vrijednostima svih istraživanjem obuhvaćenih stranih tržišta. Zelenom bojom označene su vrijednosti kod kojih tržište u okviru relevantnijih podatkovnih kategorija pokazuje značajnije iznadprosječan rezultat, dok su crveno označene vrijednosti značajnije ispodprosječnog rezultata.

Glavni motivi odmorišnih putovanja

Motivi	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
More	66,5	79,0
Priroda	13,4	16,0
Touring, sightseeing	7,2	0,1
Gradovi (city break)	4,8	1,5
Kultura i umjetnost	2,0	0,0
Zabava i festivali	1,3	1,1
Sela, ruralno područje	0,9	1,5
Manifestacije i događanja	0,6	0,0
Gastronomija	0,6	0,1
Wellness, toplice	0,4	0,1
Ostali sportovi i rekreacija	0,5	0,5
Cikloturizam, mountain biking	0,3	0,0
Planinarenje, hodanje	0,2	0,0
Nešto drugo	1,1	0,1
UKUPNO	100,0	100,0

Motiv dolaska u Hrvatsku

Motivi	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
More	79,1	90,9
Priroda	56,2	63,0
Gradovi (city break)	24,8	24,3
Touring, sightseeing	22,3	12,0
Kultura i umjetnost	13,4	9,6
Ostali sportovi i rekreacija	11,1	16,8
Gastronomija	6,7	3,9
Zabava i festivali	5,1	6,9
Sela, ruralno područje	4,7	4,8
Manifestacije i događanja	4,1	2,2
Posao	2,8	0,8
Wellness, toplice	3,3	5,2
Planinarenje, hodanje	3,3	2,6
Drugi odmorišni motivi	2,6	0,9
Posjet rodbini i prijateljima	1,7	0,5
Cikloturizam, mountain biking	1,7	1,2
Zdravstveni razlozi	0,8	0,8
Obrazovanje	0,4	0,0
Vjerski razlozi	0,2	0,0
Neki drugi razlog	1,0	0,0

Učestalost dolaska u Hrvatsku

Broj posjeta Hrvatskoj	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prvi posjet	33,3	27,3
Drugi posjet	15,4	17,3
3 do 6 posjeta	20,1	25,7
7 i više posjeta	31,2	29,8
UKUPNO	100,0	100,0

Izvori informacija

Izvori informacija	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Internet	56,2	59,3
Preporuke rodbine ili prijatelja	25,6	26,3
Prijašnji boravak	21,4	13,2
Preporuke TA ili kluba	10,7	6,2
Brošure, oglasi, plakati	5,3	1,2
Radio, televizija, film ili video	5,2	8,2
Turistički sajmovi, izložbe	5,1	7,0
Članci - novine/ časopisi	3,3	4,4
Nije trebao informacije	8,0	6,2

Način rezervacije smještaja

Rezervacija smještaja	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Posredstvom turističke ili putničke agencije, turoperatora - osobnim kontaktom, telefonom, e-mailom	17,2	24,8
Posredstvom turističke ili putničke agencije, turoperatora - online booking (ne e-mailom), uključujući Booking.com, Expedia i sl.	45,9	42,4
Izravno sa smještajnim objektom - osobnim kontaktom, telefonom ili telefaksom, e-mailom	16,4	17,4
Izravno sa smještajnim objektom - online booking (ne e-mailom)	15,7	12,1
Na neki drugi način	0,8	0,0
Nije unaprijed rezerviran	4,0	3,2
UKUPNO	100,0	100,0

Trenutak rezervacije smještaja

Trenutak rezervacije	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Manje od tjedan dana prije dolaska	6,4	9,5
1 do 4 tjedna prije dolaska	17,1	17,0
1 do 3 mjeseca prije dolaska	33,0	40,2
3 do 6 mjeseci prije dolaska	27,6	26,1
Više od 6 mjeseci prije dolaska	15,9	7,2
UKUPNO/ TOTAL	100,0	100,0

Smetnje tijekom boravka u destinaciji

Smetnje	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Gužva na kupališnom prostoru/preveliki broj kupaca	7,6	10,1
Gužva na ulicama, trgovima, šetnicama, atrakcijama i sl.	7,2	3,5
Neprikladno odloženo smeće	6,2	3,7
Nemogućnost razdvajanja otpada	6,3	4,7
Neugodni mirisi (iz kontejnera i kanti za smeće)	6,0	5,1
Buka koja remeti komfor vašeg smještaja (odmor, spavanje)	6,2	3,7
Nešto drugo	1,3	0,6

Aktivnost tijekom boravka u destinaciji

Aktivnost	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Plivanje, kupanje	76,5	83,5
Razgledavanje gradova ('city sightseeing')	53,8	53,1
Odlazak u restorane	50,4	43,8
Posjet povijesnim građevinama	23,4	16,5
Posjet nacionalnim parkovima, zaštićenim prirodnim područjima	19,1	16,3
Kupovina (osim svakodnevnih potrepština)	15,4	14,5
Odlazak na organizirane izlete brodom	14,8	18,3
Pješačenje	14,5	10,1
Posjet muzejima, galerijama i izložbama	13,8	12,2
Jogging, trčanje	12,9	8,5
Odlazak u klubove, ples, noćni život	11,0	8,4
Tenis	10,0	6,6
Korištenje wellness, spa usluga	8,5	10,5
Ronjenje	8,4	11,4
Posjet tematskim parkovima	7,8	9,3
Posjet zabavnim događanjima	7,1	9,2
Obilazak vinskih cesta, vinarija	7,3	4,2
Ribolov	6,1	9,3
Obilazak tematskih cesta	6,2	5,8
Posjet tradicionalnim događanjima	5,3	7,5
Ostalo	4,8	5,1
Posjet seoskim domaćinstvima	4,6	5,5
Posjet toplicama	3,9	2,1
Posjet kulturnim događanjima	3,8	4,2
Golf	3,8	6,1
Jedrenje	3,4	0,5

Aktivnost	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Posjet sportskim događanjima	3,2	0,6
Planinarenje	2,7	0,5
Avanturistički sportovi	2,5	1,6
Mountain biking	2,5	0,6
Korištenje zdravstvenih usluga	1,8	2,8
Sudjelovanje na radionicama	1,6	2,3
Dvoranski sportovi	1,5	0,7
Lov	1,4	0,5
Jahanje	1,4	1,6
Rafting	1,3	1,7
Posjet božićnim ili adventskim sajmovima	0,9	0,1
Nekom drugom	9,1	4,7

Stupanj zadovoljstva elementima turističke ponude mjesta

Element ponude	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Ljepota prirode i krajolika	87,7	88,3
Ljepota mjesta	86,3	87,9
Osobna sigurnost	84,3	89,0
Atmosfera, ugođaj	82,7	82,3
Gostoljubivost lokalnog stanovništva	82,3	80,4
Ukupni boravak	80,5	78,1
Uređenost mjesta	78,5	81,4
Čistoća plaža	77,2	74,5
Smještajni objekt	76,8	73,5
Informacije u destinaciji	76,3	72,7
Ekološka očuvanost prostora	76,4	78,4
Mogućnosti kvalitetnog kretanja pješice u destinaciji	76,0	77,7
Prilagođenost destinacije djeci	75,3	68,4
Pješačke staze	75,1	73,0
Prometna dostupnost destinacije	74,1	82,3
Gastronomska ponuda u mjestu	71,7	68,8
Označavanje znamenitosti	71,8	72,8
Kultura i umjetnost	71,4	72,5
Opremljenost, uređenost plaža	70,6	67,7
Besplatni internet u destinaciji	69,5	63,5
Ponuda organiziranih izleta u okolicu	69,5	71,1
Informacije, edukacija u zaštićenim prirodnim područjima	69,1	70,1
Biciklističke rute i staze	67,7	64,1
Lokalni javni prijevoz	63,9	72,7
Sportski sadržaji	63,8	61,3
Događanja i manifestacije	63,4	64,5
Mogućnost za kupnju	62,5	62,1
Prilagođenost destinacije osobama s posebnim potrebama	62,4	59,5
Zabava, noćni život	62,4	62,7
Promet u mjestu	62,3	70,0

Vjerojatnost preporuke mjesta prijateljima, rodbini ili kolegama

	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Nije vjerojatno da ću preporučiti	4,2	9,1
Vjerojatno ću preporučiti	26,9	31,8
Jako je vjerojatno da ću preporučiti	68,9	59,1
UKUPNO	100,0	100,0

Prosječni dnevni izdaci (u EUR)

Izdatak	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prosječni dnevni izdaci ukupno	99,0	74,57
Smještaj	52,8	42,79
Hrana u restoranima i barovima	17,1	12,21
Usluge trgovine	11,6	9,65
Kultura i zabava	3,3	1,96
Sport i rekreacija	2,8	1,09
Izleti	2,7	1,44
Lokalni prijevoz	7,1	4,49
Ostalo	1,7	0,94

Struktura prosječnih dnevnih izdataka

Izdatak	Prosjek za strana tržišta	Slovačka
Prosječni dnevni izdaci ukupno	100,0	100,00
Smještaj	53,3	57,39
Hrana u restoranima i barovima	17,2	16,37
Usluge trgovine	11,7	12,94
Kultura i zabava	3,3	2,63
Sport i rekreacija	2,9	1,46
Izleti	2,8	1,93
Lokalni prijevoz	7,1	6,02
Ostalo	1,7	1,27

Aktualni imidž Hrvatske

Većina agencija koje nude Hrvatsku su do pojave korona virusa imale prodaju za sezonu 2020. istu ili čak i nešto bolju u „First minute“ nego u istom razdoblju 2019. godine. Kada je počela pandemija, otkazani su svi odmori u predsezoni do konca lipnja dok gosti koji su bukirali odmor u srpnju i kolovozu većinom nisu otkazivali i čekali su ishod situacije s koronavirusom ili su rezervacije prebacili za posezonu ili 2021. godinu. Kada su bili poznati uvjeti putovanja i Hrvatska je određena kao „zeleno zemlja“ u koju se može putovati bez karantene ili testa, Slovaci su se odlučili putovati, ali opreznije i u znatnom manjem broju nego Česi. To nije slučaj samo za Hrvatsku već i za druge zemlje, jer očito je izvršen puno veći pritisak i „zastrašivanje“ građana. Iako je Hrvatska i dalje do rujna bila na zelenom popisu zemalja, Slovaci su pratili epidemiološku situaciju u Hrvatskoj te jako suzdržano u zadnji tren bukirali smještaj u Hrvatskoj.

Kod autobusnog, željezničkog i auto prijevoza u inozemstvo ovo ljeto prevladavala je Hrvatska sa individualnim/vlastitim prijevozom automobilom. Pozitivna je i vijest da je od 19. srpnja uvedena direktna avionska linija iz Bratislave za Split (Air Explore), prvi puta nakon dugo godina po relativno povoljnoj cijeni (138 EUR povratna karta) te je zasigurno doprinijela rastu broja avio putnika iz Slovačke na području Dalmacije.

Prema informacijama koje je u medijima objavila Udruga slovačkih putničkih agencija SACKA krajem kolovoza 2020. godine, nakon što je Vlada Slovačke u kolovozu proširila popis rizičnih „crvenih“ zemalja koji je počeo vrijediti od 1.9.2020. a na koji je stavljena i Hrvatska, nastala je lančana reakcija u kojoj su slovački turisti počeli masovno otkazivati agencijama putovanja za mjesec rujna. Obzirom da većina slovačkih agencija koja nudi Hrvatsku ima aranžmane koji počinju od petka/subote, to je značilo da su već vikend prije tj. od 28.8.2020. godine prestala sva organizirana putovanja iz Slovačke za Hrvatsku.

Omjer između organiziranih i individualnih dolazaka u Hrvatsku u 2020.

Omjer individualnog i organiziranog prometa mijenja se kontinuirano u korist individualnog segmenta, budući da Slovaci dobro poznaju hrvatske destinacije, ponuda smještaja na internetu je široka, a s obzirom na blizinu mogu se odlučiti za putovanje u zadnjem trenutku.

Zastupljenost Hrvatske u programima organizatora putovanja u 2020.

Svi vodeći organizatori putovanja nude široki spektar hrvatskih destinacija, kao i široku ponudu aranžmana. U katalozima organizatora putovanja i putničkih agencija hrvatska turistička ponuda i dalje ostaje glavni dio ponude. Većina putničkih agencija navodi da su hrvatski odmorišni aranžmani i u sezoni 2020. bili najprodavniji, s obzirom na pandemiju, ali u konačnici se toga jako malo prodalo, jer je Hrvatska prerano uvrštena na listu crvenih zemalja i nisu mogli realizirati posezonu.

Rezultati organizatora putovanja u 2020. (programi za Hrvatsku)

Prema anketi Predstavništva HTZ-a u Slovačkoj provedenoj u listopadu 2020. među najznačajnijim slovačkim turoperatorima koji nude Hrvatsku proizlazi da su tijekom 2020. godine u prosjeku ostvarili oko 20-30% prošlogodišnje prodaje. Prodavali su se uglavnom aranžmani automobilom, tražio se smještaj u apartmanima i hotelima sa „all inclusive“ paketom. S jedne strane tražila se Istra zbog blizine destinacije, a sa druge strane određeni broj gostiju tražio je srednju Dalmaciju (posebice Makarsku rivijeru) zbog pretpostavke da će tamo biti manje gostiju nego u Istri. Slovaci su počeli putovati u inozemstvo tek početkom srpnja 2020. godine tj. puno kasnije nego Česi a i prije su prestali zbog stavljanja Hrvatske na listu rizičnih „crvenih“ zemalja krajem kolovoza.

Zrakoplovni čarteri u 2020.

Već duži niz godina nije postojala niti jedna redovna sezonska avionska veza iz Slovačke u Hrvatsku. Najbliža avionska veza bila je moguća s bečkog aerodroma Schwechat. Izostanak direktnog sezonskog zrakoplovnog prijevoza iz Slovačke prema Hrvatskoj negativno se odražavao upravo na turistički promet krajem srpnja i početkom kolovoza. Slovački mediji dramatično su izvještavali o gužvama na hrvatskim autocestama i kilometarskim kolonama. Ovakve prometne informacije neke su turiste odvratile od dolaska na godišnji odmor u Hrvatsku te su se u posljednjem trenutku odlučili za drugu destinaciju dostupnu automobilom ili ostanak u Slovačkoj. Povećanjem zahtjeva Slovaka za udobnošću putovanja raste i interes za zrakoplovnim prijevozom. U 2020. godini su Slovaci konačno dočekali pozitivnu vijest da je od 19. srpnja uvedena direktna avionska linija iz Bratislave za Split (Air Explore), prvi put nakon dugo godina, po relativno povoljnoj cijeni (138 EUR povratna karta) te je zasigurno doprinijela rastu broja avio putnika iz Slovačke na područje Dalmacije.

Autobuseri u 2020.

Autobusni prijevoz iz Slovačke u hrvatske destinacije osiguravali su organizatori putovanja prema vlastitom programu prodaje (najviše Globtour Group, redovne sezonske linije za cijelu obalu). Autobusni prijevoz koriste i individualni turisti bez kupovine aranžmana.

RegioJet

iz Bratislave za Split (na liniji Zadar – Biograd – Šibenik - Primošten – Split) prometovao je jedan put tjedno, za razliku od 2019. godine kada su imali vezu 2 puta tjedno.

Azad

je prometovao jednom tjedno od 3.7. do polovine rujna iz Bratislave do Gradca na Makarskoj rivijeri

Individualni promet u 2020.

Prema podacima sustava eVisitor, tijekom razdoblja siječanj-listopad 2020. broj dolazaka slovačkih turista iznosio je 157.439 (indeks 34,18%), a ukupan broj ostvarenih noćenja do 31.10.2020. iznosio je 1.102.467 (indeks 36,43%). Slovački nautičari ostvarili su u prvih deset mjeseci 7.643 dolazaka (indeks 49,25%) te ostvarili 51.461 noćenja (indeks 53,02%).

Kod autobusnog, željezničkog i autoprijevoza u inozemstvo u ljeto 2020. prevladavala je Hrvatska s individualnim/vlastitim prijevozom automobilom.

TURISTIČKA SEZONA 2021. – OPĆI POKAZATELJI

Preliminarna procjena turističkog tržišta/ukupnih odlazaka na godišnji odmor u inozemstvo u 2021.

Zbog pandemije Covid 19 situacija na slovačkom tržištu je vrlo teška, komplicirana i vrlo nesigurna a što je najgore, nitko ne zna koliko će sve ovo još trajati. Sve se to odražava i na ponašanje slovačkih turista te njihovu odluku o kupnji aranžmana za ljetni odmor.

Općenito se može reći da niti Hrvatska niti druge zemlje u First minute prodaji krajem 2020. godine ne bilježe nešto velik interes Slovaka za putovanjima u ljetnoj sezoni 2021. Svi se nadaju da će se nešto pokrenuti tek početkom 2021. godine. Epidemiološka situacija u Slovačkoj je teška, mjere su strože nego u primjerice Češkoj i okolnim zemljama te pomalo im ne daju nigdje putovati. Sve nade polažu se u cjepivo.

Preliminarna procjena redoslijeda omiljenih destinacija u 2021.

Očekuje se kako će Hrvatska zadržati dominantnu poziciju na ljestvici omiljenih odmorišnih destinacija. U krugu konkurenata, očekuje se pojačani interes za „klasične“ destinacije – Grčku, Tursku, Bugarsku i Italiju, a znatan utjecaj na rang redoslijeda putovanja imati će epidemiološka situacija u omiljenim odmorišnim destinacijama kao i uvjeti prelaska granice tijekom 2021. godine.

Prognoze organizatora putovanja za 2021.

Kako su izjavili u Slovačkoj udruzi putničkih agencija - SACKA, Slovake ne zanimaju putovanja u rizične „crvene“ zemlje jer pri povratku nemaju još dodatnih 5 do 10 dana za obveznu karantenu. Oni se ne boje toliko rizika od zaraze, već naglog uvođenja nenajavljenih mjera karantene jer se situacija stalno mijenjala tijekom 2020. godine.

Agencije predviđaju da će Slovaci više kupovati u „last minute“ jer su se neki „opekli“ kada su kupili u „first minute“, uplatili akontacije, koje su agencije prosljedile u destinacije, a oni nisu oputovali. Novce sada drže hoteli od kojih neki niti ne znaju hoće li 2021. godine uopće otvoriti.

Neki organizatori putovanja krenuli su sa prodajom tek krajem 2020. godine jer nisu od hrvatskih partnera dobili na vrijeme cijene s obzirom da ni sami nisu znali što će biti 2021. godine. Kažu da se puno bolje prodaju druge mediteranske zemlje koje su se cijena- ma bolje prilagodile situaciji sa pandemijom. Jedan od organizatora putovanja (TO) izjavio je sljedeće: „Hrvatska je skoro pa jedina destinacija koja korona utjecaj na turizam nije uzela ozbiljno i vrlo teško su prilagodili uvjete i cijene vjerojatno misleći da će ih spasiti to što je Hrvatska za mnoge auto destinacija. Međutim, klijenti tako ne razmišljaju - tko nije htio ići u Hrvatsku do sada, ni korona nije promijenila njihovo razmišljanje.“

TURISTIČKA SEZONA 2021. – HRVATSKA

Okvirna procjena ukupnog broja dolazaka i noćenja u Hrvatskoj u 2021.

Do kraja listopada 2020. broj dolazaka slovačkih turista iznosio je 157.439 (indeks 34,18%), a ukupan broj ostvarenih noćenja iznosio je 1.102.467 (indeks 36,43%). Slovački nautičari ostvarili su u prvih deset mjeseci 7.643 dolazaka (indeks 49,25%) te ostvarili 51.461 noćenja (indeks 53,02%).

Za 2021. godinu predviđamo rezultate u rangu 2020., s rastom od 20-30% ovisno o epidemiološkoj situaciji u PPS tj. očekujemo da se ostvari oko 180-200.000 dolazaka i 1,3-1,5 milijuna noćenja tj. ostvarenje od 40-50% realizacije iz 2019. godine.

Najave zastupljenosti Hrvatske u programima organizatora putovanja

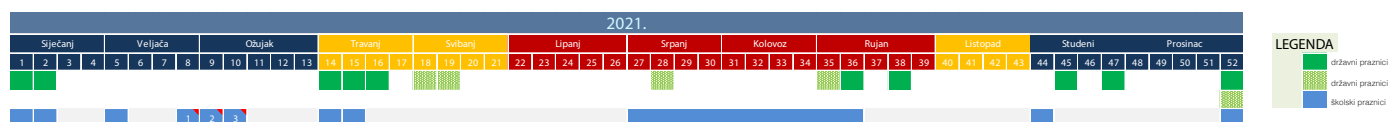
Slovačke agencije koje nude Hrvatsku vjeruju da će se epidemiološka situacija smiriti i da će Slovaci putovati u Hrvatsku tijekom 2021. godine i to uglavnom vlastitim automobilom. Tražiti će sigurnu destinaciju u kojoj će se moći opustiti i uživati u odmoru.

Mnoge agencije će promijeniti ugovore sa hrvatskim partnerima, namjeravaju smanjiti fiksni zakup i prelaze na alotmane. Razvoj situacije na tržištu pod velikim je upitnikom što se tiče organiziranih dolazaka. Naime, pitanje je koliko će partnera opstati na tržištu, budući da u Slovačkoj postoji određeni trend prebacivanja putničkih agencija u agencije za nekretnine.

Mjere koje bi prema mišljenju organizatora putovanja trebalo poduzeti u 2021.

Agencije od Hrvatske očekuju veću promociju Hrvatske kao sigurne destinacije za turiste u 2021. godini i brže demantiranje kada se neistinite informacije pojave u medijima. Predlažu da se nađe rješenje kako bi se turisti pri povratku iz Hrvatske mogli brzo i jeftino testirati. Time bi se izbjegla trauma od karantene pri povratu u svoju zemlju jer je to bila najveća prepreka za odmor u Hrvatskoj u 2020. godini. Dakle ne strah od korone, već strah od restrikcija, karantene i samoizolacije pri povratku u Slovačku.

Kalendar praznika i blagdana

Državni praznici i vjerski blagdani (Public Holidays)	2020.	Dan u tjednu	Tjedan u godini	2021.	Dan u tjednu	Tjedan u godini	2022.	Dan u tjednu	Tjedan u godini
Dan neovisnosti Slovačke/Nova godina (New Year's Day and Independence Day of the Slovak Republic)	01.01.2020	Srijeda	1	01.01.2021	Petak	1	01.01.2022	Subota	1
Sv. tri kralja (Epiphany)	06.01.2020	Ponedjeljak	2	06.01.2021	Srijeda	2	06.01.2022	Četvrtak	2
Veliki petak (Good Friday)	10.04.2020	Petak	15	02.04.2021	Petak	14	15.04.2022	Petak	16
Uskrсни ponedjeljak (Easter Monday)	13.04.2020	Ponedjeljak	16	05.04.2021	Ponedjeljak	15	18.04.2022	Ponedjeljak	17
Praznik rada (Labour Day)	01.05.2020	Petak	18	01.05.2021	Subota	18	01.05.2022	Nedjelja	19
Oslobođenje republike (Liberation of the Republic)	08.05.2020	Petak	19	08.05.2021	Subota	19	08.05.2022	Nedjelja	20
Dan sv. Ćirila i Metoda (Saint Cyril and Methodius Day)	05.07.2020	Nedjelja	27	05.07.2021	Ponedjeljak	28	05.07.2022	Utorak	28
Dan slovačkog ustanka (Anniversary of the Slovak National Uprising)	29.08.2020	Subota	35	29.08.2021	Nedjelja	35	29.08.2022	Ponedjeljak	36
Dan osnutka Slovačke republike (Day of Constitution of the Slovak Republic)	01.09.2020	Utorak	36	01.09.2021	Srijeda	36	01.09.2022	Četvrtak	36
BDM Žalosa (Our Lady of the Seven Sorrows)	15.09.2020	Utorak	38	15.09.2021	Srijeda	38	15.09.2022	Četvrtak	38
Svi sveti (All Saints)	01.11.2020	Nedjelja	44	01.11.2021	Ponedjeljak	45	01.11.2022	Utorak	45
Day of Freedom and Democracy of the Slovak Republic	17.11.2020	Utorak	47	17.11.2021	Srijeda	47	17.11.2022	Četvrtak	47
Badnjak (Christmas Eve)	24.12.2020	Četvrtak	52	24.12.2021	Petak	52	24.12.2022	Subota	52
Božić (Christmas Day)	25.12.2020	Petak	52	25.12.2021	Subota	52	25.12.2022	Nedjelja	53
Sv. Stjepan (St. Stephen's Day)	26.12.2020	Subota	52	26.12.2021	Nedjelja	52	26.12.2022	Ponedjeljak	53

Izvor: <https://www.mzv.sk/>; <https://www.feiertagskalendar.ch/index.php?geo=3453&jahr=2021&klass=3&H=men>

Školski praznici	2021.		
	Početak	Kraj	
Božićni praznici i Nova godina	23.12.2020	07.01.2021	
Zimski praznici - 1 dan cijela Slovačka - slobodan dan	01.02.2021	01.02.2021	
Zimski praznici - Banská Bystrica, Žilina, Trenčín	15.02.2021	19.02.2021	2
Zimski praznici - Košice, Prešov	22.02.2021	26.02.2021	3
Zimski praznici - Bratislava, Nitra, Trnava	01.03.2021	05.03.2021	1
Proljetni/Uskršnji praznici	01.04.2021	06.04.2021	
Ljetni praznici	01.07.2021	31.08.2021	
Jesenski praznici	28.10.2021	29.10.2021	
Božićni praznici i Nova godina	23.12.2021	07.01.2022	

Izvor: Eurydice